

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Санітарно-епідеміологічний нагляд
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут. Кафедра громадського здоров'я
Розробник(и)	Галушко Наталія Анатоліївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	20 тижнів
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 28 аудиторних (10 годин лекцій та 18 годин практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Громадське здоров'я"
Передумови для вивчення дисципліни	Медична біологія, Біологічна хімія, Біологічна фізика, Фізіологія людини, Гігієна навколишнього середовища та основи біобезпеки
Додаткові умови	Вміння робити з персональним комп'ютером та електронними обчислювальними пристроями
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Розвинути у майбутнього фахівця: - профілактичне мислення; - розуміння сучасних концепцій та методів аналізу даних щодо захворюваності населення та стану навколишнього середовища - здатності до вирішення проблем захворюваності населення.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Методи встановлення взаємозв'язків чинників навколишнього середовища та здоров'я населення

Тема 1 Санітарно-епідеміологічний нагляд як дисципліна: мета, завдання, зміст. Правові аспекти діяльності фахівця у сфері здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду

Профілактика як провідний принцип охорони здоров'я населення. Профілактика суспільна, особиста, первинна, вторинна, третинна. Визначення поняття гігієни як науки. Методи гігієнічних досліджень, їх класифікація та характеристика. Санітарія як галузь практичного застосування положень гігієни, гігієнічних норм і правил. Методи вивчення стану навколишнього середовища, їх сутність та особливості застосування. Законодавство України про охорону здоров'я. Зміст основних понять: здоров'я; охорона здоров'я; санітарно-епідеміологічне благополуччя населення; біологічна безпека; епідеміологічна безпека; ризик; прийнятний ризик; державні санітарні норми, правила, гігієнічні нормативи. Принципи охорони здоров'я в Україні. Основні завдання стратегії ВООЗ «Здоров'я для всіх у 21 столітті» та її досягнення. Поняття про Державний санітарно-епідеміологічний нагляд; основні завдання; види заходів державного санітарно-епідеміологічного нагляду. Основні форми діяльності фахівця у сфері державного санітарно-епідеміологічного нагляду. Принципи державного санітарно-епідеміологічного нагляду. Загальні вимоги до здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду. Санітарно-гігієнічна експертиза: визначення, мета, завдання, об'єкти, які підлягають експертизі. Сертифікат про проведення санітарно-гігієнічної експертизи. Порядок відбору зразків продукції для визначення її якісних показників; зміст акта відбору зразків продукції.

Тема 2 Методичні основи вивчення комплексу чинників навколишнього середовища на здоров'я населення

Методологічні та методичні основи вивчення факторів навколишнього середовища та їх впливу на стан здоров'я населення. Здоров'я населення як інтегральний показник стану навколишнього середовища. Показники здоров'я, що його характеризують. Принципова схема гігієнічного контролю за умовами праці, побуту та чинниками навколишнього середовища. Загальна схема вивчення та оцінки взаємозв'язків чинників навколишнього середовища та здоров'я населення. Поняття та критерії здоров'я (загальнопатологічне, індивідуальне теоретичне, індивідуальне фактичне здоров'я населення). Методика якісного (концептуального) аналізу рівня здоров'я населення та її використання у практичній діяльності лікаря. Методика кількісного аналізу рівня здоров'я населення. Її використання у практичній діяльності лікаря. Методика якісного (концептуального) аналізу стану навколишнього середовища та “нормованого” прогнозування змін рівня здоров'я населення за станом забруднення атмосферного повітря, води, ґрунту, шумової обстановки. Методика кількісного аналізу стану навколишнього середовища (шляхом сумарної всіх забруднювачів, експертної оцінки у балах, переваги першого підходу перед бальною оцінкою). Характеристика можливостей методів математичного моделювання взаємозв'язку кількісних показників рівня здоров'я населення та стану навколишнього середовища: кореляційного, регресійного, багатофакторного, дисперсійного аналізів

Тема 3 Основи вивчення стану здоров'я населення

Індивідуальне та популяційне здоров'я; критерії оцінювання. Медико-демографічні показники вивчення стану здоров'я населення: річна захворюваність, загальна та первинна захворюваність, щільність захворюваності, кумулятивна захворюваність, захворюваність в окремій групі населення, смертність, інвалідність, частота випадків непрацездатності, частота днів непрацездатності. Інтенсивні та екстенсивні показники. Поняття та визначення безпосереднього та відносного ризиків. Критерії оцінки відносного ризику. Дослідження типу «випадок – контроль». Прогнозування стану здоров'я населення залежно від рівня забруднення атмосферного повітря. Оцінювання стану здоров'я населення за інтегральними показниками

Тема 4 Методологія проведення санітарного обстеження

Методи санітарного опису та поглибленого санітарного обстеження об'єкта: мета, суть, достоїнства та недоліки. Методики анкетування населення та санітарно-топографічного обстеження: мета та порядок проведення. Періодичні (планові, спорадичні, рейдові) та екстрені санітарні обстеження об'єктів (житлових, учбових, громадських, виробничих, медичних та ін.). Значення та ефективність суб'єктивних методів оцінки обстежуваного об'єкта (візуальних, опитувальних, органолептичних, анкетних). Значення та ефективність об'єктивних (інструментальних і лабораторних) методів оцінки факторів середовища обстежуваного об'єкта. Порядок складання акту санітарного обстеження об'єкта, санітарного паспорту об'єкта, санітарного припису. Критерії оцінки результатів санітарного обстеження об'єкта: зауваження щодо виявлених санітарних порушень, з визначенням термінів їх усунення; акти про санітарні порушення; штрафні, адміністративні санкції; тимчасове призупинення експлуатації об'єкта, його закриття.

Тема 5 Методичні основи оцінювання індивідуального і колективного ризиків загрози здоров'ю населення внаслідок впливу порогових та безпорогових токсикантів

Поняття про ризик, його джерела та чинники. Речовини з пороговими та безпороговими ефектами, характеристики їх впливу на організм. Методика визначення ризику внаслідок впливу порогових токсикантів. Алгоритм оцінювання ризику загрози здоров'ю внаслідок впливу безпорогових токсикантів. Характеристика ризиків.

Модуль 2. Окремі питання державного санітарного законодавства

Тема 6 Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері благоустрою населених місць

Типи планування населених міст (периметральна, рядкова, вільна, змішана), їх переваги та недоліки. Функціональні зони населених міст, їх призначення та організація. Гігієнічні вимоги до мікроклімату та освітлення житлових та громадських приміщень. Міський шум та електромагнітне випромінювання: джерела, вплив на здоров'я, профілактика негативних ефектів серед населення. Джерела забруднення ґрунту, їх класифікація і гігієнічна характеристика. Самоочищення ґрунту. Методика санітарного обстеження земельної ділянки з урахуванням її функціонального призначення. Показники санітарного стану ґрунту, їх класифікація і гігієнічне значення. Системи очищення населених місць. Гігієнічна характеристика методів збору, видалення і знешкодження твердих відходів.

Тема 7 Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері водопостачання населених пунктів.

Державне законодавство щодо організації водопостачання населення. Критерії гігієнічного оцінювання відповідності водного об'єкта санітарним вимогам. Класифікація якості поверхневих та підземних джерел централізованого водопостачання. Централізована та децентралізована системи водопостачання населених місць. Гігієнічні вимоги до безпечності та якості питної води, призначеної для споживання людиною.

Тема 8 Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері влаштування і утримання дитячих закладів та організації навчально-виховного процесу

Санітарно-гігієнічні вимоги до земельної ділянки, основних, рекреаційних та виробничих приміщень загальноосвітніх шкіл та дошкільних закладів. Організація харчування дітей. Фактори та умови навколишнього середовища, навчального та виховного процесів, що впливають на здоров'я дітей дошкільного віку. Зрушення у стані здоров'я та захворювання дітей, які зумовлені дією чинників навколишнього середовища та навчально-виховного процесу. Принцип групової ізоляції, приклади його застосування. Організація навчально-виховного процесу: допустиме навантаження учнів, тривалість і розклад уроків. Гігієнічні принципи організації фізичного виховання та загартування дітей дошкільного віку. Санітарно-гігієнічна оцінка фізичного виховання та загартування дітей.

Тема 9 Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері благоустрою і організації роботи лікувально-профілактичних закладів

Гігієнічні вимоги до розміщення, планування, санітарно-технічного обладнання приймальних відділень різного профілю та виписки хворих. Гігієнічні вимоги до планування, санітарно-технічного обладнання, режиму експлуатації відділень терапевтичного, хірургічного профілю, операційних блоків, відділень реанімації. Гігієнічні особливості планування, санітарно-технічного обладнання, режиму експлуатації інфекційних, дитячих, фтизіатричних та інших спеціалізованих відділень лікувально-профілактичних закладів. Гігієнічні вимоги до планування, санітарно-технічного обладнання і режиму експлуатації палатних секцій та палат різних відділень лікувально-профілактичних закладів. Гігієнічні вимоги до планування, санітарно-технічного обладнання і режиму експлуатації рентгенологічних, радіологічних, фізіотерапевтичних відділень лікарняних закладів. Організація харчування хворих у лікарняних стаціонарах та гігієнічний нагляд за його повноцінністю і безпечністю. Санітарно-гігієнічні вимоги до збирання, видалення і знешкодження рідких, твердих та специфічних відходів. Професійні шкідливості, гігієна і охорона праці медичного персоналу різних відділень лікарняного закладу (хірургічного, терапевтичного профілю, інфекційних хвороб, психоневрологічних та інших). Професійні шкідливості, гігієна і охорона праці медичного персоналу діагностичних, фізіотерапевтичних, бальнеологічних, реанімаційних та інших специфічних відділень і лабораторій лікарні.

Тема 10 Основи санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері гігієни праці

Виробничі шкідливості фізичного та хімічного походження, їх класифікація. Безпечні та шкідливі умови праці. Поняття про професійну та професійно-зумовлену патологію. Класифікація професійних захворювань. Методика гігієнічної оцінки факторів трудового процесу (тяжкість та напруженість праці, шум, вібрація, хімічні забруднювачі повітря тощо). Вплив акустичного та неакустичного шуму на організм людини (специфічний та неспецифічний), основні джерела, принципи гігієнічного нормування. Вплив загальної та локальної вібрації на організм, вібраційна хвороба, принципи гігієнічного нормування вібрації та заходи захисту. Шкідливі хімічні речовини у промисловості, їх вплив на організм (загальнотоксична та специфічна дія), гострі та хронічні виробничі отруєння, віддалені наслідки, значення шляхів надходження та виведення шкідливих хімічних речовин у виробництві. Поняття про токсичність та небезпеку промислових отрут. Класифікація хімічних речовин за ступенем токсичності та небезпеки. Чинники, що визначають характер дії та ступінь токсичності та небезпеки хімічних речовин. Принцип пороговості дії. Методика вимірювання хімічного забруднення виробничого повітря. Особливості розумової та фізичної праці. Гігієнічні принципи раціональної організації діяльності людини в умовах високого нервово-емоційного навантаження, монотонії та гіпокінезії. Загальні і спеціальні оздоровчі заходи, особливості організації, та методи оцінки їх ефективності.

Тема 11 Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері забезпечення якості та безпечності продуктів харчування

Зміст термінів «харчовий продукт», «якість і безпечність харчових продуктів», «гігієнічні вимоги до харчових продуктів». Поняття про гігієнічну експертизу харчових продуктів. Поняття про продукт, що придатний для харчування без обмежень, продукт пониженої якості, умовно придатний продукт, недоброякісний продукт, фальсифікований харчовий продукт, продукти-сурогати. Гігієнічні вимоги до якості борошна та хліба. Гігієнічні вимоги до якості молока і молочних продуктів. Гігієнічні вимоги до якості м'яса та м'ясних продуктів. Умови реалізації м'яса, що заражене личинками гельмінтів. Державне законодавство про безпечність харчових продуктів. Державне регулювання у сфері безпечності харчових продуктів. Визначення та перегляд вимог щодо окремих показників якості харчових продуктів. Порядок визначення належного рівня захисту здоров'я людини від ризиків, пов'язаних з харчовими продуктами. Права та обов'язки операторів ринку. Принципи системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НССР). Вимоги щодо реалізації санітарних заходів у сфері забезпечення якості та безпечності харчових продуктів. Принципи забезпечення простежуваності. Вимоги до ідентифікації партії, до якої належить харчовий продукт. Експлуатаційний дозвіл: поняття та умови видачі. Об'єкти санітарних заходів, що підлягають державній реєстрації. Порядок державної реєстрації харчових добавок.

Тема 12 Санітарно-епідеміологічний нагляд в умовах надзвичайних ситуацій і катастроф.

Визначення і класифікації катастроф і надзвичайних ситуацій. Небезпечні чинники навколишнього середовища при надзвичайних ситуаціях природного (землетруси, повені, бурі, зсуви та ін.), техногенного (на хімічних, нафтоперегінних підприємствах та ін.) і соціального походження та наслідки їх впливу на організм людини. Особливості розповсюдження отруйних хімічних речовин при хімічній аварії. Шкідливі та небезпечні чинники при радіаційних аваріях (на прикладі Чорнобильської катастрофи). Методика гігієнічного оцінювання потенційної аварійної небезпеки на підприємствах. Методика гігієнічного оцінювання аварійної обстановки під час аварії. Критерії гігієнічної оцінки забруднення навколишнього середовища при надзвичайній ситуації. Організація санітарно-хімічного та радіологічного контролю надзвичайних ситуаціях. Основні напрямки організації гігієнічних заходів в зоні надзвичайної ситуації. Особливості проведення евакуації населення з зони надзвичайної ситуації. Заходи і засоби колективного та індивідуального захисту населення та особового складу аварійно-рятувальних загонів. Класифікація засобів індивідуального захисту. Особливості життєзабезпечення ліквідаторів наслідків надзвичайної ситуації і потерпілого населення при катастрофах (розміщення, харчування, водопостачання, лазнево-пральне забезпечення, збір та знешкодження рідких і твердих відходів). Основні види захисних споруд, гігієнічні вимоги до їх обладнання та експлуатації

Тема 13 Організація та здійснення санітарної охорони території України

Законодавчі акти, які регулюють організацію та порядок санітарної охорони державного кордону. Зміст та порядок здійснення санітарної охорони державного кордону України. Карантин: мета та порядок встановлення. Спеціалізовані заклади охорони здоров'я з особливим протиепідемічним режимом на території карантину. Основні види медико-санітарних заходів, що здійснюються з метою недопущення поширення інфекційної хвороби, що має міжнародне значення; зміст поняття «медико-санітарний контроль». Поняття про обмежувальні протиепідемічні заходи, мета їх організації. Функції національного координатора з питань Міжнародних медико-санітарних правил. Порядок створення санітарно-карантинного підрозділу; права та обов'язки робітників санітарно-карантинного підрозділу. Умови заборони ввезення на територію України транспортних засобів, вантажів, товарів та інших предметів. Умови виїзду громадян України до держав, перебування в яких пов'язане з високим ризиком захворювання на інфекційні хвороби. Обов'язки працівників санітарно-карантинних підрозділів у разі виявлення у пунктах пропуску через державний кордон хворих осіб та/або осіб, стосовно яких є підозра на інфекційну хворобу, що має міжнародне значення. Організація і проведення медичного (санітарного) огляду. Умови визнання транспорту незараженим. Медична документація, яка використовується під час здійснення санітарної охорони території України.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Використовувати набуті наукові та практичні знання щодо формування здоров'я населення у практиці створення санітарного та епідемічного благополуччя населення
PH2	Вміти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері санітарно-епідеміологічного нагляду

PH3	Донесити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації стосовно формування здоров'я населення
PH4	Збирати, інтерпретувати та застосувати дані при здійсненні санітарно-епідеміологічного нагляду
PH5	Нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих контекстах

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.
Для спеціальності 229 Громадське здоров'я:

PR7	Використовувати теорії та методи соціальних наук, сучасні методи статистики, наук про здоров'я для визначення впливу різних детермінант на здоров'я населення.
PR8	Збирати, оцінювати та аналізувати дані щодо громадського здоров'я, зокрема, результати лабораторних досліджень, демографічні та епідеміологічні показники та здійснювати епіднагляд.
PR10	Планувати та здійснювати заходи з попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та інших загроз для здоров'я і безпеки населення

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

<p>Тема 1. Санітарно-епідеміологічний нагляд як дисципліна: мета, завдання, зміст. Правові аспекти діяльності фахівця у сфері здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду</p>
<p>Лк1 "Санітарно-епідеміологічний нагляд: мета, завдання, форми діяльності фахівців" (денна)</p> <p>(0,5 год) Санітарно-епідеміологічний нагляд як сфера практичної діяльності фахівця громадського здоров'я та наукові основи його здійснення. Форми та зміст діяльності фахівця, що здійснює санітарно-епідеміологічний нагляд. Нормативно-правова база здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду.</p>
<p>Пр1 "Санітарно-епідеміологічний нагляд як дисципліна: мета, завдання, зміст. Правові аспекти діяльності фахівця у сфері здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду" (денна)</p> <p>(1 год) Студенти оволодівають знаннями про санітарію і санітарно-епідеміологічний нагляд, їх мету, завдання, складові частини; засвоюють законодавчі аспекти професійної діяльності спеціаліста у сфері громадського здоров'я та загальні принципи проведення санітарно-епідеміологічного нагляду; засвоюють порядок відбору зразків продукції для визначення її якісних показників та оформляють акт відбору зразків продукції.</p>
<p>Тема 2. Методичні основи вивчення комплексу чинників навколишнього середовища на здоров'я населення</p>

Лк1 "Аналітичні методи роботи в структурі санітарно-епідеміологічного нагляду (основи гігієнічної діагностики)" (денна)

(1 год) Сучасна гігієнічна діагностика. Методи оцінювання стану навколишнього середовища: санітарне обстеження та санітарна експертиза. Теорія гігієнічного нормування. Методи вивчення здоров'я населення

Пр1 "Методичні основи вивчення комплексу чинників навколишнього середовища на здоров'я населення" (денна)

(1 год) Студенти оволодівають методикою вивчення комплексу чинників навколишнього середовища на здоров'я людини; замальовують схеми "Гігієнічний контроль за умовами праці, побуту та чинниками навколишнього середовища" та "Виявлення і оцінка взаємозв'язків чинників навколишнього середовища та здоров'я"; ознайомлюються з характеристикою можливостей кореляційного, регресійного, дисперсійного аналізів, методів математичного моделювання взаємозв'язку кількісних показників рівня здоров'я населення та стану навколишнього середовища.

Тема 3. Основи вивчення стану здоров'я населення

Лк1 "Аналітичні методи роботи в структурі санітарно-епідеміологічного нагляду (основи гігієнічної діагностики)" (денна)

(0,5 год) Висвітлюються проблеми визначення та критеріїв здоров'я, а також методичні принципи вивчення стану здоров'я населення.

Пр2 "Методика прогнозування стану здоров'я населення залежно від рівня забруднення атмосферного повітря" (денна)

(0,5 год) Студенти засвоюють методику оцінки рівня та ступеню небезпечності забруднення атмосферного повітря населеного пункту, методику побудови рози забрудненості атмосферного повітря населеного пункту шкідливими речовинами з визначенням джерела його забруднення; методику визначення очікуваних ефектів у стані здоров'я населення в залежності від рівня та ступеню небезпечності забруднення атмосферного повітря населеного пункту. Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти оцінюють показники забруднення атмосферного повітря та складають санітарно-гігієнічний висновок.

Пр2 "Методика оцінювання стану здоров'я населення за інтегральними показниками" (денна)

(0,5 год) Студенти ознайомлюються з схемою інтегрального оцінювання стану здоров'я населення, критеріями розподілу населення за групами здоров'я, поняттям «популяційна норма» розподілу населення за групами здоров'я, орієнтовною шкалою оцінки структури первинної захворюваності населення за зверненнями. Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти розраховують інтегральний індекс здоров'я населення за методикою Л.Є.Полякова та Д.М.Малинського.

Пр2 "Методика санітарно-статистичного вивчення показників здоров'я населення, безпосереднього та відносного ризиків" (денна)

(0,5 год) Студенти ознайомлюються з критеріями оцінки індивідуального і громадського здоров'я, зразками офіційних облікових документів і звітів органів і установ охорони здоров'я, статистичного управління, які містять інформацію, потрібну для розрахунку показників здоров'я інформацію. Практична робота: розрахування основних медико-демографічні показників (річної захворюваності, загальної та первинної захворюваності, щільності захворюваності, кумулятивної захворюваності, захворюваності в окремих групах населення, смертності, інвалідності, частоти випадків непрацездатності, частоти днів непрацездатності, визначення безпосереднього та відносного ризиків захворюваності населення від впливу факторів навколишнього середовища.

Тема 4. Методологія проведення санітарного обстеження

Пр2 "Методика санітарного обстеження об'єкта" (денна)

(0,5 год) Студенти оволодівають наступними методами санітарного обстеження: санітарний опис об'єкта, поглиблене санітарне обстеження об'єкта, санітарно-топографічне обстеження об'єкта, анкетування населення; вивчають їх суть, порядок проведення, достоїнства та недоліки, критерії та юридичні основи оцінки результатів санітарного обстеження, Практична робота: студенти під контролем викладача проводять групове обстеження об'єкту (студентської столової, бібліотеки, кабінету лікаря, маніпуляційної кімнати поліклініки тощо), заповнюють бланк акту санітарного обстеження об'єкту та роблять висновки щодо санітарного стану об'єкта.

Тема 5. Методичні основи оцінювання індивідуального і колективного ризиків загрози здоров'ю населення внаслідок впливу порогових та безпорогових токсикантів

Лк2 "Аналіз ризиків для здоров'я населення в системі санітарно-епідеміологічного нагляду" (денна)

(1 год) Лекція висвітлює основні підходи до проведення аналізу ризиків здоров'ю населення від впливу факторів навколишнього середовища

Пр3 "Методика оцінювання індивідуального і колективного ризиків загрози здоров'ю населення внаслідок впливу безпорогових токсикантів (канцерогенів)" (денна)

(1 год) За допомогою теорії ризику студенти навчаються розраховувати ймовірність шкоди, викликаного попаданням канцерогенних речовин в організм людини, засвоюють алгоритм оцінювання ризику загрози здоров'ю внаслідок впливу безпорогових токсикантів. Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти визначають індивідуальний та колективний ризик здоров'ю населення від впливу безпорогових токсикантів (канцерогенів).

Пр3 "Методика оцінювання індивідуального і колективного ризиків здоров'ю населення внаслідок впливу порогових токсикантів (неканцерогенів)" (денна)

(1 год) Студенти засвоюють основні положення та терміни теорії ризику: поняття індивідуального та колективного ризику, максимально допустимого ризику і безумовно прийняттого ризику, критерії оцінювання допустимих індивідуальних ризиків, пов'язаних з небезпечними видами діяльності та ін., ознайомлюються с методикою оцінювання ризиків від впливу токсикантів з пороговою дією. Практична робота: визначення індивідуального та колективного ризиків загрози здоров'ю внаслідок впливу порогових токсикантів (речовин з неканцерогенним ефектом впливу на організм людини).

Тема 6. Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері благоустрою населених місць

Лк2 "Санітарні вимоги щодо благоустрою населених місць" (денна)

(0,5 год) Лекція висвітлює проблеми урбанізації та її впливу на здоров'я населення, питання організації функціональних зон населених пунктів та проблеми очищення населених місць

Лк2 "Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері охорони атмосферного повітря населених місць від забруднення хімічними та біологічними речовинами" (денна)

(0,5 год) Основи санітарного законодавства у сфері забезпечення якісного та безпечного атмосферного повітря, методи санітарно-гігієнічного оцінювання якості повітря, профілактика пов'язаної патології

Пр4 "Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері благоустрою населених місць" (денна)

(2 год) Студенти засвоюють гігієнічні вимоги щодо мікроклімату та освітлення житлових та громадських приміщень, шумового навантаження та електромагнітного випромінювання; ознайомлюються з показниками санітарного стану ґрунту та методикою санітарного обстеження земельної ділянки, системами очищення населених місць та їх гігієнічною характеристикою. Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти проводять санітарно-епідеміологічну оцінку санітарного стану ділянки ґрунту з урахуванням її функціонального призначення (територія дитячого закладу, лікарні, очисних споруд тощо); визначають місця відбору та методи відбору проби ґрунту для санітарно-хімічного, бактеріологічного і гельмінтологічного дослідження; складають санітарно-епідеміологічний (гігієнічний) висновок про санітарний стан ґрунту на підставі даних санітарного обстеження земельної ділянки та результатів лабораторного дослідження, оцінюють орієнтовний рівень здоров'я населення в залежності від ступеню забруднення ґрунту екзогенними хімічними речовинами.

Тема 7. Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері водопостачання населених пунктів.

Лк3 "Санітарні вимоги щодо організації водопостачання населених місць. Санітарно-гігієнічні вимоги до джерел водопостачання" (денна)

(0,5 год) Лекція висвітлює основні санітарно-гігієнічні вимоги до джерел водопостачання та якості води, призначеної до споживання населенням, ознайомлює з положеннями державного санітарного законодавства в цієї сфері.

Лк3 "Санітарні вимоги щодо безпечності та якості води питної" (денна)

(0,5 год) Лекція висвітлює основні положення державного законодавства щодо створення умов постачання безпечної і якісної питної води, основні показники питної води, методи їх визначення та інтерпретація.

Пр5 "Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері водопостачання населених пунктів. Вода питна" (денна)

(1 год) Студенти вивчають гігієнічні вимоги до безпечності та якості питної води, призначеної для споживання людиною: показники епідемічної (мікробіологічні, паразитологічні), санітарно-хімічної (органолептичні, фізико-хімічні, санітарно-токсикологічні) та радіаційної безпеки, показники фізіологічної повноцінності мінерального складу питної води, правила гігієнічного оцінювання у питній воді концентрацій декількох речовин з однаковою лімітуючою ознакою шкідливості, що належать до I та II класів небезпеки. Далі студенти ознайомлюються з методикою визначення індексу токсичності питної води, термінами та умовами зберігання питної води з пунктів розливу, бюветів, колодязів та каптажів джерел у тарі споживача а також води фасованої, методиками знезаражування води при централізованому питному водопостачанні, методами консервування питної води фасованої та води з пунктів розливу. Практична робота: за даними ситуаційного завдання студенти оцінюють якість питної води та роблять санітарно-гігієнічний висновок щодо її безпеки та фізіологічної повноцінності.

Пр5 "Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері водопостачання населених пунктів. Джерела водопостачання" (денна)

(1 год) Студенти засвоюють положення державних законодавчих документів щодо організації водопостачання населення, класифікацію природних джерел водопостачання, умови формування води в них та їх порівняльну гігієнічну характеристику, санітарно-гігієнічні вимоги щодо якості води у вододжерелах і правила вибирання для організації водопостачання населених пунктів. Практична робота: за даними ситуаційного завдання студенти проведуть санітарно-гігієнічну оцінку джерела водопостачання та складають гігієнічний висновок щодо можливості його використання для водопостачання населеного пункту.

Тема 8. Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері влаштування і утримання дитячих закладів та організації навчально-виховного процесу

Лк3 "Санітарно-епідеміологічні вимоги до навчально-виховних закладів та предметів дитячого вжитку" (денна)

(1 год) Лекція висвітлює питання щодо основних закономірностей формування здоров'я дітей і підлітків в залежності від стану навколишнього середовища, основні положення державного санітарного законодавства щодо влаштування і утримання навчально-виховних закладів (шкіл та дитячих садків), а також основи проведення санітарної експертизи предметів дитячого вжитку.

Пр6 "Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері устаткування та утримання дитчих дошкільних закладів" (денна)

(1 год) Студенти вивчають фізіологічні особливості дітей дошкільного віку, санітарно-гігієнічні вимоги щодо планування і обладнання дошкільних навчальних закладів, засвоюють методикку контролю санітарно-гігієнічного забезпечення дитячого дошкільного закладу та основи профілактики несприятливого впливу факторів навколишнього середовища на організм дітей дошкільного віку. Практичне заняття: за даними ситуаційного завдання студенти оцінюють стан здоров'я дитячого колективу, надають гігієнічну оцінку влаштуванню і обладнанню приміщень дитячого садка, оцінюють режим дня, розклад занять для дітей дошкільного віку, надають гігієнічну оцінку дитячим іграшкам та складають план заходів щодо покращання умов організації перебування дітей у дитячих садках та стану здоров'я дитячого колективу.

Пр6 "Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу" (денна)

(1 год) Студенти засвоюють науково-практичні основи створення здоров'язберігаючого навколишнього середовища для дітей та підлітків (гігієнічні критерії, норми і нормативи); опанувують методами контролю стану навколишнього середовища дитини і дитячих колективів. Практична робота: за даними ситуаційного завдання студенти надають санітарно-гігієнічну оцінку умов перебування дитини у навчальному закладі, оцінюють розклад уроків, встановлюють фактори ризику розвитку втоми та перевтомлення дитини, складають план необхідних профілактичних заходів.

Тема 9. Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері благоустрою і організації роботи лікувально-профілактичних закладів

Лк4 "Основи санітарно-епідеміологічного нагляду у лікувально-профілактичних закладах" (денна)

(1 год) Лекція висвітлює зміст державного санітарного законодавства у відношенні лікувально-профілактичних закладів, а також основи створення сприятливих умов перебування у лікарні хворих та безпечних умов праці медичного персоналу з метою поліпшення ефективності лікування, профілактики внутрішньолікарняних інфекцій у пацієнтів та професійних захворювань у медичних працівників.

Пр7 "Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері благоустрою і організації роботи лікувально-профілактичних закладів" (денна)

(1 год) Під час заняття студенти вивчають гігієнічні умови та шкідливі фактори, що впливають на ефективність лікування хворих та здоров'я медичних працівників, засвоюють принципи та методи забезпечення оптимальних гігієнічних умов для хворих та медичних працівників в лікарняних закладах та загальну схему санітарного обстеження і санітарного нагляду за умовами перебування хворих та умовами праці медичного персоналу. Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти надають гігієнічну оцінку умов перебування хворих та умов праці медичного персоналу в різних структурних підрозділах лікарні, складають план необхідних профілактичних і протиепідемічних заходів.

Тема 10. Основи санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері гігієни праці

Лк4 "Санітарно-епідеміологічний нагляд на виробничих підприємствах" (денна)

(1 год) Лекція висвітлює питання організації санітарно-епідеміологічного моніторингу факторів виробничого середовища та санітарного контролю дотримання державного санітарного законодавства у виробничій сфері, а також основні заходи створення безпечного навколишнього середовища на виробництві та заходи попередження професійних захворювань.

Пр7 "Основи санітарного нагляду у сфері створення сприятливих умов праці населення та профілактики професійних захворювань." (денна)

(1 год) Студенти засвоюють лабораторні та інструментальні методи контролю факторів виробничого середовища, зміст санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері створення сприятливих умов праці, заходи профілактики професійних хвороб. Практична робота: за даними ситуаційних завдань різного типу студенти оцінюють стан здоров'я працівників, стан факторів виробничого середовища, прогнозують їх можливі ефекти для здоров'я, складають план розслідування випадків професійних захворювань (отруєнь) та план заходів щодо поліпшення санітарного стану виробничого середовища та режиму праці.

Тема 11. Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері забезпечення якості та безпечності продуктів харчування

Лк5 "Санітарно-гігієнічні вимоги щодо безпечного харчування населення" (денна)

(1 год) Лекція висвітлює основні положення санітарного законодавства у сфері забезпечення якості та безпечності харчування населення, принципи організації державного санітарного контролю якості та безпечності харчових продуктів, порядок проведення санітарно-гігієнічної експертизи продуктів харчування.

Пр8 "Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері забезпечення якості і безпечності харчування населення" (денна)

(2 год) Під час заняття студенти вивчають принципи гігієнічного нормування якості і свіжості харчових продуктів; показники повноцінності, ознаки псування харчових продуктів та методи їх дослідження; зміст державних нормативних документів щодо здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері забезпечення якості і безпечності харчових продуктів; методи відбору проб продуктів харчування; ознайомлюються з принципами системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР). Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти встановлюють порушення санітарних правил і норм при реалізації продуктів харчування, складіть розпорядження посадової особи, уповноваженої здійснювати державний санітарно-епідеміологічний нагляд, щодо усунення виявлених санітарних порушень.

Тема 12. Санітарно-епідеміологічний нагляд в умовах надзвичайних ситуацій і катастроф.

Лк5 "Санітарно-епідеміологічний нагляд в умовах надзвичайних ситуацій та катастроф" (денна)

(0,5 год) Лекція висвітлює санітарно-гігієнічні наслідки надзвичайних ситуацій та катастроф, принципи і організацію санітарно-гігієнічного забезпечення під час їх ліквідації

Пр9 "Санітарно-епідеміологічний нагляд в умовах надзвичайних ситуацій та катастроф" (денна)

(1 год) Студенти оволодівають методикою гігієнічної оцінки радіаційної та хімічної обстановки в надзвичайних ситуаціях, вивчають методичні підходи щодо профілактики негативних наслідків надзвичайних ситуацій, вивчають шкідливі і небезпечні фактори, які супроводжують катастрофи та інші надзвичайні стани, їх вплив на здоров'я і працездатність потерпілого населення та ліквідаторів наслідків катастроф, основи санітарного нагляду за якістю водопостачання, харчування, умовами розміщення аварійно-рятувальних формувань і постраждалого населення при надзвичайних ситуаціях, методи оцінювання працездатності, стомленості та стану здоров'я ліквідаторів катастроф. За даними ситуаційних завдань різного типу студенти оцінюють стан навколишнього середовища під час надзвичайної ситуації або катастрофи, та стан здоров'я населення та ліквідаторів, будують план заходів щодо збереження здоров'я і працездатності під час катастроф.

Тема 13. Організація та здійснення санітарної охорони території України

Лк5 "Основи організації санітарної охорони території України" (денна)

(0,5 год) Лкція висвітлює теоретичні питання щодо забезпечення організації та проведення профілактичних та протиепідемічних заходів санітарної охорони території України від занесення небезпечних та особливо небезпечних захворювань, що мають Міжнародне значення та на які поширюються дії Міжнародних медико-санітарних правил.

Пр9 "Організація санітарної охорони території України" (денна)

(1 год) Під час заняття студенти вивчають порядок здійснення санітарної охорони території України, основні види медико-санітарних заходів, що здійснюються з метою недопущення поширення інфекційної хвороби, що має міжнародне значення, обов'язки працівників санітарно-карантинних підрозділів у пунктах пропуску через державний кордон. Практична робота: за даними ситуаційних завдань студенти надають оцінку щодо санітарної і епідеміологічної безпеки на території України та складають план заходів щодо усунення санітарних ризиків.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання обов'язкових домашніх завдань у робочому зошиті
НД2	Виконання ситуативних вправ
НД3	Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань
НД4	Конспектування
НД5	Підготовка до лекцій
НД6	Розв'язування ситуаційних задач
НД7	Створення та презентація матеріалу із використанням освітніх платформ (MIXLearning);
НД8	Підготовка до поточного та підсумкового контролю

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН3	Метод демонстрацій
МН4	Обмін думками (think-pair-share)
МН5	Кейс-метод
МН6	Метод ілюстрацій
МН7	Мозковий штурм

Використання набутих наукових та практичних знань щодо формування здоров'я населення у практиці створення санітарного та епідемічного благополуччя населення формують: -інтерактивні лекції -метод демонстрацій -метод ілюстрацій -обмін думками Вміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері санітарно-епідеміологічного нагляду формують -інтерактивні лекції -аналіз конкретних ситуацій -мозковий штурм -кейс-метод -обмін думками Вміння донести до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію стосовно формування здоров'я населення формують: - кейс-метод - мозковий штурм Вміння інтерпретувати та застосувати дані при здійсненні санітарно-епідеміологічного нагляду формують: -аналіз конкретних ситуацій -мозковий штурм -кейс-метод -обмін думками

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу формують: -аналіз конкретних ситуацій -мозковий штурм -кейс-метод - обмін думками Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово формують: -обмін думками -аналіз конкретних ситуацій Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями формують - інтерактивні лекції - аналіз конкретних ситуацій - мозковий штурм -кейс-метод Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел - аналіз конкретних ситуацій - обмін думками Здатність приймати обґрунтовані рішення формують: - аналіз конкретних ситуацій - мозковий штурм -кейс-метод - обмін думками

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Взаємооцінювання (peer assessment)
МФО2	Експрес-тестування
МФО3	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО4	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами
МФО4	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Звіт за результатами виконання практичних робіт
МСО3	Підсумковий контроль: екзамен

Контрольні заходи:

1 семестр		200 балів
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт		120
	оцінювання поточної діяльності та проміжний модульний контроль	120
МСО3. Підсумковий контроль: екзамен		80
	тестування та розв'язання ситуаційних завдань (2x40)	80

Контрольні заходи в особливому випадку:

1 семестр		200 балів
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт		200
	Письмові питання та розв'язання ситуаційних завдань (2x100)	200

Оцінка за дисципліну є сумою оцінок за поточну навчальну діяльність та підсумковий контроль (екзамен). Оцінка за поточну навчальну діяльність являє собою загальну оцінку за аудиторну роботу за результатом вивчення всіх тем; вона визначається за традиційною 5-ти бальною шкалою. Наприкінці вивчення всіх тем модулю обчислюється середня оцінка, яка визначається як частка від ділення суми всіх зафіксованих позитивних оцінок на загальну кількість оцінок. Середня оцінка конвертується у бали кредитно-модульної шкали шляхом помноження її на емпіричний коефіцієнт 24. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність дорівнює 120, мінімальна - 72. До підсумкового контролю (екзамену) допускаються студенти, які не мають пропущених занять, виконали всі види робіт, що передбаченні навчальною програмою, та у ході поточної навчальної діяльності набрали не менш, ніж 72 бали. В разі нестачі балів за поточну успішність студент має можливість підвищити свою оцінку шляхом складання додаткового письмового контролю, який включає у себе питання з усіх тем модулю. Підсумковий контроль (екзамен) проводиться у 2 етапи: 1 етап - письмовий контроль теоретичних знань; 2 етап - контроль практичних навичок та вмінь (рішення ситуаційних завдань) Контроль теоретичних знань та вмінь проводиться у письмовій формі. У кожному білеті 4 теоретичних питання та 1 ситуаційна задача. Кожне теоретичне питання оцінюється за 5-ти бальною шкалою. Отримана за кожне питання оцінка конвертується у бали кредитно-модульно-рейтингової шкали наступним чином: "5" = 10 балів, "4" = 8 балів, "3" = 6 балів, "2" = 0. Оцінка за ситуаційне завдання також оцінюється за

традиційною шкалою, проте її конвертування відбувається наступним чином: "5" = 40 балів, "4" = 32 балів, "3" = 18 балів, "2" = 0 балів. Оцінка за екзамен зараховується, якщо студент набрав не менше, ніж 42 бали за обидва етапи екзамена. Максимальна оцінка, яку студент може отримати за екзамен, дорівнює 80 балів

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН4	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Методичні вказівки до проведення практичних занять із дисципліни «Основи санітарно-епідемічного нагляду». Змістовний модуль 1 «Методи встановлення взаємозв'язків чинників навколишнього середовища та здоров'я населення» / укладачі: Н.А. Галушко, Т.
2	Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Основи санітарно-епідемічного нагляду». Змістовний модуль 2 «Окремі питання санітарного законодавства» / укладачі: Н.А. Галушко, Т.О. Трецька. — Суми: Сумський державний університет,
Допоміжна література	
3	Гігієна та екологія : підручник / За ред. В.Г. Бардова. — Вінниця : Нова Книга, 2006.
4	Бешко П.С. Основи профілактичної медицини: підручник / П. С. Бешко, Ю. С. Скоробега, О. П. Коріняк. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К. : ВСВ "Медицина", 2011.
5	Комунальна гігієна /Є.Г.Гончарук, В.Г.Бардов, С.І.Гаркавий та ін. За ред. Є.Г.Гончарука. – К.: Здоров'я, 2003.
6	Гігієна та екологія : підручник / За ред. В.Г. Бардова. — Вінниця : Нова Книга, 2006.
7	Даценко І.І. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: підручник /І. І.Даценко, Р. Д. Габович. — 2-е вид., перероб. та доп. — К. : Здоров'я, 2004.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
8	Москаленко В.Ф. Фактори ризику для здоров'я населення і шляхи їх усунення // Експериментальна і клінічна медицина. – 2003. – №1. – С. 179-184.

9	Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами), ДСП-201-97.
11	Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (ДСП-173-96).
12	Конституція України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
13	Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною" https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10#Text
14	Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text
15	Про затвердження Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-12#Text
16	Санитарные правила устройства и содержания детских дошкольных учреждений (детские ясли, детские сады, детские ясли-сады) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v3231400-85#Text
17	Закон України «Про охорону атмосферного повітря» http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2707-12#Text
18	Про затвердження Правил санітарної охорони території України https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/893-2011-%D0%BF#Text

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
денна форма навчання							
Модуль 1. Методи встановлення взаємозв'язків чинників навколишнього середовища та здоров'я населення							
1	Санітарно-епідеміологічний нагляд як дисципліна: мета, завдання, зміст. Правові аспекти діяльності фахівця у сфері здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду	10,5	0,5	1	0	9	2
2	Методичні основи вивчення комплексу чинників навколишнього середовища на здоров'я населення	10,5	1	1	0	8,5	2
3	Основи вивчення стану здоров'я населення	10,5	0,5	1,5	0	8,5	2
4	Методологія проведення санітарного обстеження	10,5	0	0,5	0	10	4
5	Методичні основи оцінювання індивідуального і колективного ризиків загрози здоров'ю населення внаслідок впливу порогових та безпорогових токсикантів	11	1	2	0	8	4
Модуль 2. Окремі питання державного санітарного законодавства							
1	Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері благоустрою населених місць	11	1	2	0	8	4
2	Організація санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері водопостачання населених пунктів.	11	1	2	0	8	4
3	Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері влаштування і утримання дитячих закладів та організації навчально-виховного процесу	11	1	2	0	8	4
4	Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері благоустрою і організації роботи лікувально-профілактичних закладів	11	1	1	0	9	4
5	Основи санітарно-епідеміологічного нагляду у сфері гігієни праці	11	1	1	0	9	4
6	Санітарно-епідеміологічний нагляд у сфері забезпечення якості та безпечності продуктів харчування	11	1	2	0	8	4
7	Санітарно-епідеміологічний нагляд в умовах надзвичайних ситуацій і катастроф.	10,5	0,5	1	0	9	4

№ з/п	Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивідуальні завдання, годин (із обсягу СРС)
8	Організація та здійснення санітарної охорони території України	10,5	0,5	1	0	9	4
<i>Всього</i>		<i>140</i>	<i>10</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>112</i>	<i>46</i>
	Екзамен	10		5,25 (екзамен та конс.)		4,75 (підготовка до екзамену)	
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>10</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>122</i>	<i>46</i>

